

# Les desventures de l'any Cerdà (I)

written by Joan de Canyamars | 12 de juny de 2026

Som a les portes de la solemne inauguració de l'any Ildefons Cerdà per commemorar el 150 aniversari de la mort de l'il·lustre enginyer de Centelles. És el quart homenatge que l'Ajuntament de Barcelona fa a Ildefons Cerdà i tots ells han coincidit amb el franquisme més obscur i el socialisme més rampant. Alguna cosa hi deuen tenir a veure tantes coincidències. D'ençà de 1959 se n'han fet molts més: universitats, professionals, tothom vol ser amic d'Ildefons Cerdà, el gran urbanista oblidat... deien. Ara ja no ho és tant.

La celebració coincideix amb *Barcelona capital mundial de l'arquitectura* i amb *l'Any Gaudí*. Quin estrès. Els actuals manaies de l'autonomia i l'ajuntament hauran de fer un esforç en aquesta darrera celebració perquè en Antoni (Antonio per l'Espanya negra) Gaudí, per molt que el deixin espanyolitzar amb tota la impunitat del món, no ha estat mai de la seva corda. Un geni, però un home de missa, catalaníssim i separatista, sempre incòmoda a Espanya i al socialisme regional. Massa català pel seu gust. Odiosament català i universal pel seu tarannà i projecció.

Una altra cosa és Ildefons Cerdà que des de fa un munt d'anys l'han utilitzat com una bandera de la seva causa en l'absurda i recurrent pugna entre nyerros i cadells de l'autonomia que tan bé els hi ha anat per confeccionar titulars. Ildefons Cerdà és una de les personalitats de la recent història de Catalunya més manipulades ideològicament parlant, per l'esquerra "federalista". Era un gran teòric de l'urbanisme, una persona brillant, però ha estat una figura manipulada des de fa mig segle per raons polítiques i ideològiques i en això, ell, és clar no en té cap responsabilitat.

Curiosament, l'any Cerdà coincideix també amb l'anunci del retorn de l'urbanisme practicat pel franquisme més destructiu, el del senyor José María Porcioles que ens va salvar el Codi Civil –per molts anys!–, però ens va “destruir” Barcelona. Era l'home de Franco a Barcelona, també progressista per alguns, i va ser el titular i per tant responsable de tanta destrossa i calamitat en aquells anys de creixement desmesurat. Com ara.

Ben segur que la coincidència tampoc és casual. Si fem cas de les declaracions dels qui comanden la flotilla regional, tornaran a les pràctiques més nefastes de l'urbanisme de la dictadura especulativa i, si ho fan, és per voluntat pròpia. Voluntat democràtica, ves per on. Si es tenen en compte els silencis de l'entorn glaçat, el que era nefast fa mig segle ara ja no ho és. Les ciutats denses són infrahumanes, gens occidentals i més cares per l'erari públic que les que són més extensives. Entre Los Angeles i Manila hi ha un munt de models més idonis i racionals, sobretot a Europa.

En una altra època va provocar polèmica. Quan anaven a les primeres eleccions de 1979, la densitat de Barcelona era motiu de befa i, deien, de preocupació. Ara, en plena fase decadent de l'autonomia postfranquista, tot és eixut com un vast erm. La unanimitat i el silenci és la senyera del règim, de l'oasi, que no mostra cap fissura rellevant ni en la difunta societat civil que tampoc té gran cosa a dir. Tothom aclama silenciosament, o fa el distret, per por de perdre el sentit més material i comptable de la vida social.

**Ho reiterem. Aquest homenatge a Ildefons Cerdà coincideix amb l'anunci del retorn a la política urbanística més destructiva, més grotesca de la història de la ciutat des del segle XIX. Sembla que és una bona manera d'expiar la destrossa anunciada tal com ho van fer durant el porciolisme.**

La capital de la Dinamarca del Sud d'Europa vol ser Manila o el barri de la Florida o Pubilla Cases (l'Hospitalet de Llobregat) i tots els estaments, arquitectes, historiadors,

ecologistes, economistes, sociòlegs, antropòlegs, politòlegs, els moviments veïnals, els principals perjudicats per l'elevada densificació, han emmudit. Han quedat encarcerats. La seva opinió i el seu extens catàleg de frases i invectives reivindicatives que tant utilitzen per segons què, han desaparegut.

Tampoc en diuen res els mitjans de comunicació pendents de com s'omplen els pantans, la calor que fa i de controlar les evolucions diàries del canvi climàtic. Catalunya està tan entretinguda en les lluites compartides de tota la humanitat que s'oblida d'assenyalar a qui està destrossant la capital des de fa un munt d'anys. És un cas extraordinari. Únic, però comprensible, perquè un sector ampli de la societat subvencionada ha sabut organitzar-ho la mar de bé i viu precisament de la desgràcia global i del sentiment de culpa per creure que som rics i privilegiats.

**Tornar a la cultura d'entre muralles del segle XIX per la porta gran i retre homenatge precisament a qui ens volia salvar amb la seva utopia del clos medieval és l'aposta més cínica i sinistra de les administracions provincials de la colònia en aquest any de la capital *Mundial de l'Arquitectura*.**

Ildefons Cerdà va redactar un projecte molt ambiciós que té una particularitat extraordinària: no es va materialitzar mai. De la idea inicial només en va quedar 450 illes que van servir per construir milers de cases, una al darrere de l'altra, i 1800 xamfrans. **I un munt de carrers amples perquè poguessin circular perfectament, els carros, les locomotores i també els regiments militars, de punta a punta del pla en poca estona,** una particularitat que ningú en parla i potser era l'objectiu primer de tota aquesta història. És el que van fer els revoltats del 18 de juliol fins que els van aturar els peus.

*Continuarà. La celebració serà dilatada.*